

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-26>

**THE DUAL FORM OF PROFESSIONAL EDUCATION
AS A CONDITION FOR EFFECTIVE SOLUTIONS
TO THE PROBLEMS OF EDUCATION MODERNIZATION**

**ДУАЛЬНА ФОРМА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА
ЕФЕКТИВНОГО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Pukhalska O. M.

*Lecturer at the Automation
and Electrical Equipment Committee
Separate structural
subdivision "Dnipro
Professional College of Engineering
and Pedagogical of the Higher
Educational Institution
«Ukrainian State
University of Chemical Technology»”
Kamianske, Dnipropetrovsk
region, Ukraine*

Пухальська О. М.

*викладач комісії автоматизації
та електроустаткування
ВСП «Дніпровський фаховий коледж
інженерії та педагогіки
Державного вищого навчального
закладу “Український державний
хіміко-технологічний університет”»
м. Кам'янське,
Дніпропетровська область,
Україна*

Maneilo O. Yu.

*Lecturer at the Economic
Disciplines Committee
Separate structural
subdivision "Dnipro
Professional College of Engineering
and Pedagogical of the Higher
Educational Institution
«Ukrainian State
University of Chemical Technology»”
Kamianske, Dnipropetrovsk
region, Ukraine*

Манейло О. Ю.

*викладач комісії економічних
дисциплін
ВСП «Дніпровський фаховий коледж
інженерії та педагогіки
Державного вищого навчального
закладу “Український державний
хіміко-технологічний університет”»
м. Кам'янське,
Дніпропетровська область,
Україна*

Високоякісна освіта є одним із основних аспектів, який дає можливість випускникам бути конкурентоспроможними на ринку праці. Проблеми передвищої та вищої освіти, з якими сьогодні стикаються українські заклади вищої освіти (ЗВО), не дають можливості студентам реалізувати свій потенціал у стінах власних навчальних закладів. Більш того, кваліфікації, якими володіють

здобувачі освіти по завершенню навчання, часто не є достатніми аби задовольнити потреби роботодавців. Одним із способів зробити систему освіти більш ефективною як для здобувачів освіти, так і для ЗВО є концепція дуальної освіти.

Не «заочка», не «дистанційка», не виробнича практика, а окрема самобутня форма, яка поєднує навчання в університеті чи коледжі і на робочому місці, – дуальна освіта останнім часом попри критику (часто справедливу) стає в Україні дедалі популярнішою. Про це свідчать проміжні результати пілотного проєкту з впровадження такої форми підготовки фахівців в закладах фахової передвищої та вищої освіти.

Дуальна форма здобуття професійної освіти – спосіб здобуття професійної освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття відповідної кваліфікації на основі договору про здобуття професійної освіти за дуальною формою.

Завданням дуальної форми здобуття освіти є забезпечення відповідності якості професійної освіти вимогам ринку праці з урахуванням поточних і перспективних потреб суб'єктів господарювання усіх організаційно-правових форм і форм власності, а також розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти [1].

Термін «дуальна система» був введений у педагогічну термінологію в середині 1960-х років у Німеччині – як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання. Дуальна освіта в Німеччині має чітку законодавчу базу та здійснюється за допомогою торгово-промислових та ремісничих палат. Від Німеччини цю систему перейняли Канада, Австрія, Швейцарія та інші країни [2]. Дуальна освіта активно практикується у багатьох країнах Європи, де у цій системі навчається 50% осіб, що здобувають освіту. Дуальна освіта дала новий імпульс розвитку таким країнам Східної Азії, як Південна Корея і Китай, де вона охоплює 33% осіб, що навчаються [3]. У Німеччині в цьому процесі задіяні понад 640 тисяч німецьких підприємств, щорічно вони укладають близько півмільйона угод про надання професійної освіти та інвестують у цю галузь близько 28 мільярдів Євро [4].

Система дуальної освіти це практика, коли в підготовці фахівців беруть участь одразу два заклади – навчальний і навчальне підприємство. Навчальний процес потрібно організувати так, що у ВНЗ здобувач освіти спочатку отримує базові теоретичні знання, а потім він практикується на підприємстві, яке заздалегідь уклало з навчальним

зкладом угоду про співпрацю, і виконує там роботу, пов'язану з обраною спеціальністю. Такою є дуальна форма навчання.

16 листопада 2021 року між Дніпровським фаховим коледжем інженерії та педагогіки ДВНЗ УДХТУ та ПрАТ «Оріль-Лідер», яке входить до агрохолдингу МХП, був укладений договір про партнерство та співробітництво. Метою якого є удосконалення освітнього процесу, професійного співробітництва, встановлення ділових контактів, підвищення якості практичної підготовки здобувачів вищої, фахової передвищої освіти коледжу та впровадження елементів дуальної освіти у освітній процес.

Студенти старших курсів спеціальностей «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», «Галузеве машинобудування» та «Транспортні технології» висловили своє бажання навчатися за дуальною формою, що дозволить подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки висококваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців.

Поспілль трьох років співпраці коледжа й підприємства можна визначити наступні переваги дуальної освіти.

Для здобувачів освіти:

- отримують оплату за роботу в період профнавчання;
- навчаються в реальних умовах виробництва;
- ідентифікують себе з виробництвом;
- отримують професійні навички і уміння для подальшої професійної кар'єри;
- понад 43% здобувачів освіти працюють за отриманою спеціальністю після завершення навчання.

Для роботодавців:

- беруть участь у розробленні стандартів;
- отримують компетентних випускників, що точно відповідають їх вимогам;
- підвищують продуктивність праці;
- економлять на витратах щодо підбору персоналу;
- контролюють виробниче навчання;
- входять в екзаменаційні комісії;
- несуть відповідальність за бізнес.

Для держави:

- зменшення витрат на підготовку;
- забезпечує якість, розроблення стандартів (BIBB);

- фінансує, контролює, перевіряє систему коледжів;
- бере участь у профорієнтації;
- прогнозує випуск фахівців в умовах несприятливої демографічної ситуації;
- незалежне оцінювання знань (палати, профспілки й асоціації).

Дуальна форма здобуття професійної освіти – це спосіб навчання, за яким теоретичний матеріал опановується в закладі з педагогом, а практичне навчання проходить на виробництві. Такий підхід суттєво відрізняється від «практичних відпрацювань», оскільки в його основі не тільки закріплення теорії на практиці, а саме навчання в умовах виробництва.

Після випуску здобувачі освіти, які навчалися за дуальною формою, вміють працювати з технікою, розуміють усі технологічні процеси та мають досвід взаємодії з досвідченими фахівцями підприємств. Часто їм потім пропонують відкриті вакансії на цьому ж підприємстві, тож їхнє працевлаштування є досить високим.

Література:

1. Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-20#Text>
2. Що таке дуальна освіта і навіщо вона українцям. Osvita.ua. 20.02.2017. Архів оригіналу за 15 січня 2019. Прочитовано 01.02.2018. <https://web.archive.org/web/20190115211232/http://osvita.ua/vnz/reform/54683/>
3. Дрозач М. І. Розвиток професійного навчання кадрів на виробництві в контексті зарубіжного досвіду. *Наука та інновації*. 2008. Т 4. № 3. С. 88–94.
4. Бойчевська І. Роль системи дуальної освіти у професійній підготовці молоді Німеччини. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2009.